

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Majandus- ja kommunikatsiooniminister
määrus
terviktekst
21.12.2015
26.11.2017
RT I, 28.06.2015, 13

Mänguasja ohutusnõuded ja nõuetele vastavuse tõendamise kord¹

Vastu võetud 03.09.2010 nr 57
[RT I 2010, 63, 464](#)
jõustumine 01.10.2010

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
10.01.2013	RT I, 15.01.2013, 2	20.07.2013
26.06.2015	RT I, 28.06.2015, 11	21.12.2015

Määrus kehtestatakse «[Toote nõuetele vastavuse seaduse](#)» § 5 lõike 4 ja Vabariigi Valitsuse 26. augusti 2010. a määruse nr 123 «[Volituste andmine tootele nõuete ja vastavushindamise korra kehtestamiseks ning turujärelevalveasutuse määramiseks](#)» § 1 lõike 1 punkti 1 ja § 1 lõike 2 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

(1) Määrust kohaldatakse toodetele, mis on kavandatud mängimiseks (üksnes või muu hulgas) alla 14-aastastele lastele (edaspidi *mänguasi*).

(2) Mänguasjadeks ei loeta:

- 1) pidudel ja pidustustel kasutatavad dekoratiivesemeid;
- 2) kollektsionääridele mõeldud esemeid, kui tootele või selle pakendile on nähtavalt ja loetavalt märgitud, et toode on ette nähtud vähemalt 14-aastasele kollektsionäärile;
- 3) sporditarbeid, sealhulgas üle 20 kg kaaluvatele lastele ette nähtud rulluisud ja rulad;
- 4) jalgrataid maksimaalse sadulakõrgusega üle 435 mm, mõdetuna vertikaalselt maapinnast sadula ülemise pinnani, nii et sadul on horisontaalses asendis ja selle toru on seadistatud madalaima märke asendisse;
- 5) tõukerataid ja muid transpordivahendeid, mis on ette nähtud spordiks või mõeldud liiklemiseks avalikel teedel või neile transpordivahenditele ettenähtud radadel;
- 6) elektriajamiga sõidukeid, mis on ette nähtud kasutamiseks avalikel teedel või radadel või nende juures olevatel kõnniteedel;
- 7) sügavas vees kasutamiseks ettenähtud sukeldumisvarustust ja laste ujumaõpetamiseks ettenähtud varustust, nagu ujumislauad ja ujumise abivahendid;
- 8) rohkem kui 500 osast koosnevaid kokkupandavaid piltmõistatusi;
- 9) surugaasiga käitatavaid püsse ja püstoleid, välja arvatud veepüssid ja veepüstolid, ning üle 120 cm pikki vibusid;
- 10) ilutulestikku, sealhulgas löökkapsleid, mis ei ole ette nähtud mängimiseks;
- 11) tooteid ja mänge, milles kasutatakse teravaotsalisi lendesemeid, näiteks metallotstega viskenoolte komplektid;
- 12) harivaid funktsionaalseid mänguasju, nagu elektripliidid, triikraud ja muud funktsionaalsed üle 24 voldist nimipinget nõudvad tooted, mis on ette nähtud kasutamiseks üksnes õppeotstarbel ja täiskasvanu järelevalve all;
- 13) tooteid, mis on ette nähtud koolides ja muudes haridusasutustes juhendaja järelevalve all toimuvaks õppeotstarbeliseks kasutamiseks, nagu teadusseadmed;
- 14) elektroonilisi seadmeid, nagu personaalarvutid ja mängukonsoolid, mida kasutatakse interaktiivse tarkvara ja väliste lisaseadmete abil, kui need elektroonilised seadmed või lisaseadmed ei ole välja töötatud ja ette

nähtud lastele, ja neil seadmetel ei ole mängimise seisukohalt iseseisvat kasutamisväärtust, näiteks spetsiaalsed personaalarvutid, klahvistikud, juhthoovad ja roolid;

15) meelelahutuseks ja mängimiseks ettenähtud interaktiivset tarkvara, näiteks aruvutimängud, ja nende andmekandjaid, näiteks kompaktplaadid;

16) imikulutte;

17) lastele atraktiivseid valgusteid;

18) mänguasjade trafosid;

19) laste moehteid, mis ei ole mõeldud mängimiseks.

(3) Määrust ei kohaldata järgmiste mänguasjade suhtes:

1) avalikuks kasutamiseks ettenähtud mänguväljakute varustus;

2) avalikuks kasutamiseks ettenähtud mänguautomaadid;

3) sise põlemismootoriga mängusõidukid;

4) mänguaurumasinad;

5) lingud, katapuldid jmt heiteseadmed.

§ 2. Mõisted

Lisaks «Toote nõuetele vastavuse seaduses» sätestatud mõistetele kasutatakse määruses mõisteid järgmises tähenduses:

1) *EÜ tüübihindamine* – vastavushindamismenetluse osa, kus vastavushindamisasutus hindab mänguasja

tehnilist projekti ja kontrollib ning kinnitab, et see vastab käesolevas määruses sätestatud nõuetele;

2) *kahjustus* – füüsiline vigastus või mis tahes muu tervisekahjustus, sealhulgas pikaajaline mõju tervisele;

3) *oht* – kahjustuse võimalik põhjustaja;

4) *risk* – kahjustusi põhjustava ohu esinemise tõenäosus ning kahjustuse raskusaste.

2. peatükk MÄNGUASJADELE ESITATAVAD NÕUDED JA LISATAV MÄRGISTUS

§ 3. Olulised ohutusnõuded

(1) Turule võib lasta ainult käesoleva paragrahvi lõigetes 2–3 sätestatud olulistele üldistele ohutusnõuetele ja Euroopa parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/48/EÜ mänguasjade ohutuse kohta (ELT L 170, 30.06.2009, lk 1–37) (edaspidi *direktiiv 2009/48/EÜ*) II lisas esitatud eriohutusnõuetele vastavaid mänguasju.

(2) Pidades silmas laste käitumist, ei tohi mänguasjad, kaasa arvatud nendes sisalduvad kemikaalid, kahjustada kasutajate ja kolmandate isikute tervist ja ohutust, kui neid kasutatakse ettenähtud või eeldataval viisil.

(3) Mänguasja kavandamisel tuleb arvestada laste ja vajaduse korral nende järelevaatajate suutlikkust, eriti mänguasjade puhul, mis on mõeldud kasutamiseks alla 36 kuu vanustele lastele või teistele kindlaksmääratud vanuserühmadele.

(4) Vastavalt käesoleva määruse § 5 lõigetele 2–5 mänguasjale kinnitatud etiketid ning mänguasjade kasutusjuhised peavad juhtima lapse või järelevaataja tähelepanu ohtudele ja kahjustuste tekkimise riskile, mis tulenevad mänguasja kasutamise laadist, ning võimalustele selliseid ohte ja riske vältida.

(5) Turule lastud mänguasi peab vastama käesolevas paragrahvis sätestatud ohutusnõuetele kogu selle eeldatava ja normaalse kasutusaja jooksul.

§ 4. Vastavuse eeldus

Mänguasjad, mis on vastavuses harmoneeritud standarditega või nende osadega, eeldatakse olevat vastavuses nõuetega, mida nimetatud standardid või nende osad käsitlevad ja mis on sätestatud käesoleva määruse §-s 3 ja direktiivi 2009/48/EÜ II lisas.

§ 5. Hoiatused

(1) Arvestades mänguasjaga kaasnedavad võivad ohte ja vanuserühma, kellele mänguasi on mõeldud, lisatakse mänguasjale hoiatus, kus märgitakse vähemalt kasutaja minimaalne või maksimaalne vanus ning vajaduse korral kasutaja suutlikkus, kasutaja minimaalne või maksimaalne kaal ja vajadus kasutada mänguasja ainult täiskasvanu järelevalve all.

(2) Mänguasjadel, mis on loetletud direktiivi 2009/48/EÜ V lisa B osas, kasutatakse samas osas loetletud hoiatusi, sealjuures punktides 2–10 sätestatud hoiatusi kasutatakse nendes punktides sõnastatud kujul.

(3) Mänguasjale ei kanta käesoleva paragrahvi lõikes 2 viidatud hoiatusi, kui see on vastuolus mänguasja kavandatud kasutusega, vastavalt selle funktsioonile, mõõtmetele ja omadustele.

(4) Hoiatus märgitakse selgesti nähtavana, kergesti loetava ja arusaadavana mänguasjale, etiketile või pakendile ning vajaduse korral ka mänguasja kasutusjuhises. Ilma pakendita müüdavate väikeste mänguasjade puhul peab hoiatus olema kinnitatud mänguasjale.

(5) Hoiatuse ette märgitakse vastavalt olukorrale sõna «hoiatus» või «hoiatused».

(6) Hoiatused, mis on määravad mänguasja ostmise otsuse tegemisel, näiteks kasutajate maksimaalne ja minimaalne vanus, esitatakse mänguasja pakendil või on tarbijale muul viisil enne ostu sooritamist selgesti nähtavad, seda ka juhul, kui ost sooritatakse e-kaubanduse korras.

(7) Käesolevas paragrahvis nimetatud teave peab olema eesti keeles. Võõrkeelse märgistuse korral peab olema lisatud nõuetele vastav eestikeelne teave kogu originaalteksti ulatuses.

§ 6. Vastavusmärgis

(1) Mänguasjale peab enne turule laskmist olema paigaldatud vastavusmärgis (CE-märgis) käesolevas määruuses sätestatud korras, arvestades Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 765/2008, millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.08.2008, lk 30–47) artiklis 30 sätestatud üldpõhimõtteid.

(2) CE-märgis kinnitatakse nähtaval, loetaval ja kustumatul viisil mänguasjale, mänguasjale kinnitatud etiketile või pakendile.

(3) Väikeste mänguasjade või väikestest osadest koosneva mänguasja CE-märgise võib kanda ka etiketile või mänguasjaga kaasas olevale voldikule. Kui müügiletis või -riiulil väljapandud mänguasjade puhul ei ole see tehniliselt võimalik, ning tingimusel, et müügiletiti või -riiulit kasutati algselt mänguasjade pakendina, kinnitatakse CE-märgis sellele letile või riifulile.

(4) Kui mänguasja on pakendis ja CE-märgist ei ole läbi pakendi näha, kinnitatakse CE-märgis vähemalt pakendile.

(5) Lisaks CE-märgisele võib mänguasja pakendil olla piktogramm või muu märgis, mis osutab erilisele riskile või kasutusviisile. Muud märgised ei tohi kahjustada CE-märgise nähtavust, loetavust ja mõistmist.

3. peatükk NÕUETELE VASTAVUSE TÕENDAMINE

1. jagu Vastavushindamine

§ 7. Ohutushinnangud

Enne mänguasja turule laskmist analüüsib tootja selle mänguasja keemilisi, füüsilisi, mehaanilisi ja elektrilisi ohte ning süttivuse, hügieeni ja radioaktiivsusega seotud ohte ning hindab nende ohtude esinemise tõenäosust.

§ 8. Vastavushindamismenetluse valik

(1) Mänguasja nõuetele vastavuse tagamiseks võib tootja:

- 1) kohaldada mänguasja kavandamisel ja valmistamisel harmoneeritud standardeid, mis hõlmavad kõiki mänguasja suhtes kehtivaid ohutusnõudeid;
- 2) esitada mänguasja EÜ tüübihindamisele.

(2) Mänguasja esitatakse EÜ tüübihindamiseks kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse nr 768/2008/EÜ toodete turustamise ühise raamistiku kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 93/465/EMÜ (ELT L 218, 13.08.2008, lk 82–128) (edaspidi *otsus 768/2008/EÜ*) II lisa moodulis C esitatud tüübihindamismenetlusega, kui:

- 1) ei ole olemas harmoneeritud standardeid, mis hõlmavad kõiki mänguasja suhtes kehtivaid ohutusnõudeid;
- 2) käesoleva lõike punktis 1 nimetatud harmoneeritud standardid on olemas, kuid tootja ei ole neid kohaldanud või on neid kohaldanud ainult osaliselt;
- 3) käesoleva lõike punktis 1 nimetatud harmoneeritud standardid või mõni neist on avaldatud piiranguga;
- 4) tootja on seisukohal, et mänguasja laadi, tootedisaini, ehituse või otstarbe tõttu peab selle vastavust kontrollima kolmas isik.

§ 9. EÜ tüübihindamine

- (1) EÜ tüübihindamist taotletakse, tüübihindamine tehakse ning EÜ tüübihindamistõend antakse välja otsuse 768/2008/EÜ II lisa moodulis B esitatud menetluse kohaselt, arvestades käesolevas määruses sätestatud erisusi.
- (2) EÜ tüübihindamise taotluses esitatakse mänguasja kirjeldus ja selle valmistamise koht, sealhulgas aadress.
- (3) EÜ tüübihindamist tegev vastavushindamisasutus hindab (vajaduse korral koos tootjaga) käesoleva määruse § 7 kohaselt tehtud ohutushinnangut.
- (4) EÜ tüübihindamismenetlusega seotud tehniline dokumentatsioon ja kirjad koostatakse vastavushindamisasutusele arusaadavas keeles.

2. jagu Nõuetele vastavuse tõendamiseiga seotud dokumentatsioon

§ 10. Tehniline dokumentatsioon

- (1) Tootja koostab mänguasja kohta tehnilise dokumentatsiooni, kus esitatakse andmed selle kohta, milliseid vahendeid kasutati, et tagada mänguasja vastavus käesolevas määruses sätestatud nõuetele. Eeskätt sisaldab tehniline dokumentatsioon järgmisi andmeid:
 - 1) tootedisaini ja valmistamise üksikasjalik kirjeldus, sh loetelu mänguasjas kasutatud koostisosadest ja materjalidest ning kasutatud kemikaalide ohutuskaardid;
 - 2) käesoleva määruse § 7 kohaselt tehtud ohutushinnang;
 - 3) järgitud vastavushindamismenetluse kirjeldus;
 - 4) EÜ vastavusdeklaratsiooni koopia;
 - 5) valmistamis- ja ladustamiskohtade aadressid;
 - 6) tootja poolt vastavushindamisasutusele esitatud dokumentide koopiaid;
 - 7) katsearuanded ja vahendite kirjeldus, millega tootja tagab toodangu vastavuse harmoneeritud standarditele;
 - 8) EÜ tüübihindamistõendi koopia, vahendite kirjeldus, millega tootja tagab toodangu vastavuse EÜ tüübihindamistõendis kirjeldatud tooteliigile, tootja poolt vastavushindamisasutusele esitatud dokumentide koopiaid, kui tootja esitas mänguasja käesoleva määruse § 8 lõikes 2 nimetatud EÜ tüübihindamisele ja järgis selles osutatud tüübihindamismenetlust.
- (2) Tehniline dokumentatsioon koostatakse ühes EL ametlikus keeles, arvestades käesoleva määruse § 9 lõikes 4 sätestatud.
- (3) Turujärelevalveasutuse põhjendatud taotluse korral esitab tootja talle tehnilise dokumentatsiooni tõlke eesti keelde. Turujärelevalveasutuse antud tähtaeg tõlke esitamiseks ei või olla vähem kui 30 päeva, välja arvatud juhul, kui lühem tähtaeg on vajalik tõsise ja vahetu riski vältimiseks.
- (4) Kui tootja ei täida käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud kohustusi, võib turujärelevalveasutus nõuda, et tootja laseks vastavushindamisasutusel omal kulul ja kindlaksmääratud tähtaja jooksul kontrollida vastavust harmoneeritud standarditele ja olulistele ohutusnõuetele.

§ 11. EÜ vastavusdeklaratsioon

- (1) EÜ vastavusdeklaratsioon tuleb koostada järgides direktiivi 2009/48/EÜ III lisa sätestatud näidise ülesehitust.
- (2) EÜ vastavusdeklaratsioon sisaldab vähemalt direktiivi 2009/48/EÜ III lisa ja otsuse 768/2008 II lisa asjakohastes moodulites määratud elemente ning seda ajakohastatakse pidevalt.

§ 12. EÜ tüübihindamistõend

- (1) EÜ tüübihindamistõendis esitatakse viide direktiivile 2009/48/EÜ, mänguasja värvikujutis ja selge kirjeldus, sealhulgas mänguasja mõõtmed, ning tehtud katsete loetelu koos viidetega katsearuannetele.
- (2) EÜ tüübihindamistõend vaadatakse läbi kohe kui vaja, eriti kui muudetakse valmistamisprotsessi, mänguasja valmistamiseks kasutatavat toorainet või koostisosi, aga vähemalt iga viie aasta järel.
- (3) Kui mänguasja ei vasta käesolevas määruses sätestatud nõuetele, EÜ tüübihindamistõend tühistatakse.
- (4) Vastavushindamisasutus ei anna EÜ tüübihindamistõendit mänguasjale, millele tõendi väljastamisest on keeldunud või mille tõend on tühistatud.

§ 13. Ettekirjutused vastavushindamisasutusele

(1) Turujärelevalveasutused võivad vastavushindamisasutuselt nõuda teavet nende EÜ tüübihindamistõendite kohta, mida ta on välja andnud või tühistanud, samuti teavet tõendite väljaandmisest keeldumise kohta, sealhulgas katsearuandeid ja tehnilisi dokumente.

(2) Kui turujärelevalveasutus jõuab seisukohale, et mänguasja ei vasta käesolevas määruses sätestatud nõuetele, teeb ta vajaduse korral vastavushindamisasutusele ettekirjutuse sellele mänguasjale antud EÜ tüübihindamistõend tühistada.

(3) Vajaduse korral, eriti kui muudetakse mänguasja valmistamisprotsessi, valmistamiseks kasutatavat toorainet või koostisosi, võib turujärelevalveasutus kohustada vastavushindamisasutust EÜ tüübihindamistõendit läbi vaatama.

4. peatükk JÄRELEVALVE

§ 14. Turujärelevalveasutused

Käesolevas määruses sätestatud nõuetele vastavuse üle teevad järelevalvet Tarbijakaitseamet ja Terviseamet «Toote nõuetele vastavuse seaduses» sätestatud korras.

§ 15. Ettevaatuspõhimõte

Turujärelevalve meetmete võtmisel võtavad turujärelevalveasutused nõuetekohaselt arvesse ettevaatuspõhimõtet.

5. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 16. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. oktoobril 2010. a.

§ 17. Üleminekuperiood

(1) Kuni 20. juulini 2011 on lubatud turule lasta mänguasju, mis vastavad Nõukogu direktiivis 88/378/EMÜ mänguasjade ohutust käsitlevat liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 187, 16.07.1988, lk 1–13) (edaspidi *direktiiv 88/378/EMÜ*) sätestatud nõuetele.

(2) Mänguasju, mis vastavad käesoleva määruse nõuetele, kuid ei vasta käesoleva määruse § 3 lõikes 1 viidatud direktiivi 2009/48/EÜ II lisa III osas sätestatud keemiliste omaduste nõuetele, on lubatud turule lasta kuni 20. juulini 2013, eeldusel, et need mänguasjad vastavad direktiivi 88/378/EMÜ II lisa 3. osas sätestatud nõuetele.

¹Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/48/EÜ mänguasjade ohutuse kohta (ELT L 170, 30.06.2009, lk 1–37), muudetud direktiiviga 2012/7/EL (ELT L 64, 3.3.2012, lk 7–8), direktiiviga 2014/84/EL (ELT L 192, 01.07.2014, lk 49–51), direktiiviga 2014/79/EL (ELT L 182, 21.06.2014, lk 49–51) ja direktiiviga 2014/81/EL (ELT L 183, 24.06.2014, lk 49–51).

[RT I, 28.06.2015, 11- jõust. 21.12.2015]